

Tria el proper bé del patrimoni cultural que es restaurarà

Al Departament de Patrimoni Cultural es custodia un **important i valuós patrimoni moble, bibliogràfic i documental** en unes condicions de conservació molt concretes pel que fa a temperatura, humitat i emmagatzematge, a fi de garantir-ne la preservació i protecció.

Puntualment, es duen a terme **intervencions de restauració** amb l'objectiu de reduir el deteriorament d'un objecte, estabilitzar-lo i recuperar-ne l'estètica o fins i tot la funcionalitat. Unes intervencions que es regeixen pels **principis ètics** de la conservació-restauració, com són:

- Intervenció mínima i distingible de l'objecte original
- Ús de materials apropiats i mètodes reversibles
- Documentació exhaustiva de totes les tasques dutes a terme

Aquests principis garanteixen que l'objecte mantingui, en tant que sigui possible, els materials originals i les marques ocasionades per l'ús i el pas del temps. Aquestes marques ens informen de la seva utilització i del seu context històric o artístic.

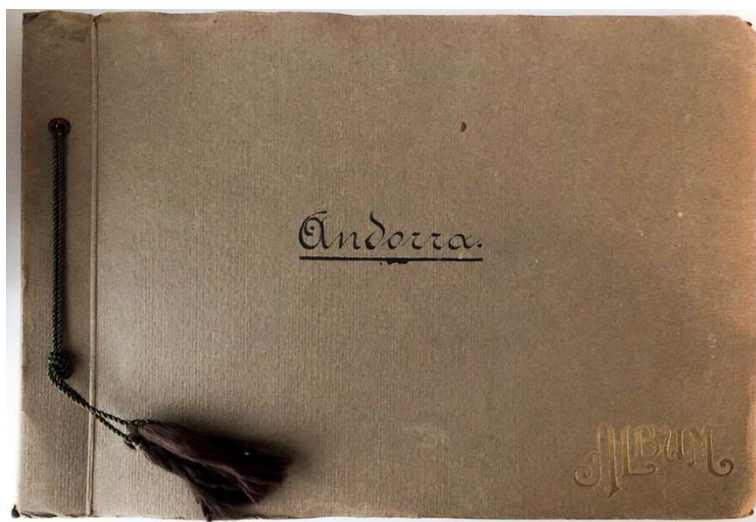
Entre el gran volum de béns que formen aquest ric i extens patrimoni hi ha elements pendents de restaurar. Us en presentem tres perquè digueu quin us agradaria que fos restaurat prioritàriament.

A les xarxes socials podreu estar al dia de les actualitzacions de tot el procés! I si en voleu més detalls o informació, podeu contactar a l'adreça contacte_patrimoni@govern.ad.

Teniu fins al 30 de setembre per donar suport a la vostra opció preferida.

1. Àlbums fotogràfics d'Alwin Schroeder, 1930-1936

La proposta de l'Arxiu Nacional per a la tria d'un bé cultural per restaurar-lo són dos àlbums fotogràfics d'Alwin Schroeder, enginyer de FHASA entre 1930 i 1936.

Schroeder era un enginyer de ponts i camins suís que va venir a Andorra atret per les construccions de les noves carreteres de FHASA. Els seus coneixements el van portar al càrrec de responsable en la construcció de la nova xarxa viària del país.

Pel que fa a les peces, es tracta de dos àlbums fotogràfics de divuit pàgines amb separadors de paper cristall. En un dels dos àlbums hi ha 118 fotografies sobre paper baritat, algunes enganxades amb cantoneres adhesives i d'altres amb un adhesiu al darrere. A l'altre àlbum trobem una col·lecció de 67 postals d'Andorra, totes elles fetes per Valentí Claverol, igualment enganxades amb cantoneres.

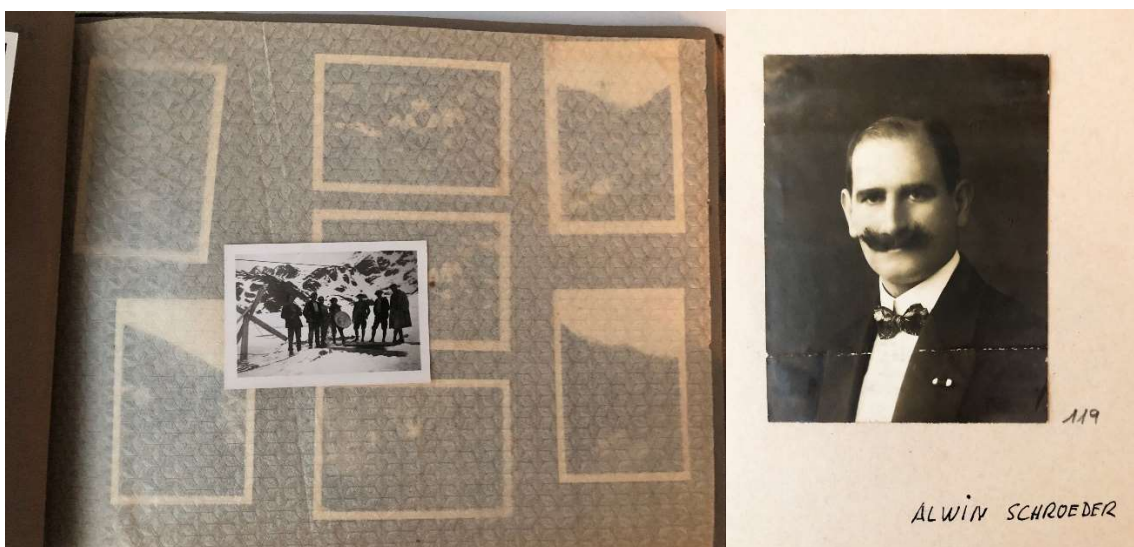
Les fotografies corresponen bàsicament als treballs efectuats pels enginyers de les carreteres construïdes per FHASA, així com a imatges de la vida quotidiana de l'autor al Principat. Pel que fa a les postals, mostren els indrets del país que més li van cridar l'atenció. Es tracta, doncs, de la visió personal del Sr. Schroeder sobre les seves tasques a Andorra, les escenes del dia a dia i els indrets més destacats de l'Andorra d'inicis de 1930.

Les dos peces s'han malmès pel mateix ús de la visualització de les fotografies i les postals. Les imatges es desenganxen per la degradació del sistema d'adhesió original. El paper de cristall que separa les fotografies s'ha oxidat i acidificat, i comença a tenir ruptures pròpies d'aquests processos que poden afectar les mateixes imatges.

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports

El valor de les peces i de la seva conservació radica en el fet que es tracta de les poques peces originals que tenim d'un dels enginyers que van passar per Andorra durant els primers anys de la formació de FHASA i la construcció de la nova infraestructura viària al Principat, elements clau per a la posterior transformació i modernització del país. A més, les imatges esdevenen una finestra al passat per mostrar com era la vida a Andorra durant els anys 30.

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports

2. Cartell de la Festa Major d'Andorra la Vella de l'any 1958

La proposta de la Biblioteca Nacional per a la tria d'un bé cultural que es restaurarà de forma prioritària és el cartell de la Festa Major d'Andorra la Vella de l'any 1958.

La peça en qüestió es tracta d'un cartell senzill imprès en serigrafia a dos tintes, blava i vermella. La informació està continguda en un marc ornamental i presenta diferents tipografies i mides, i destaquen d'aquesta manera les diverses activitats.

Pel que fa al contingut, ens dona pistes sobre quins eren els costums de l'època i quines eren les activitats que es duïen a terme habitualment en les festivitats dels pobles, organitzades pel jovent del poble.

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports

La Festa Major sempre ha estat sinònim de germanor, cultura i entusiasme popular, i el programa d'aquell any n'és testimoni. La música hi tenia un paper protagonista amb l'Orquestra Selecció de Granollers, la Principal de Figueres i un concert de gala de l'Orfeó d'Andorra la Vella.

La tradició s'hi feia ben present amb la comparsa de gegants i capgrossos, els jocs infantils i el típic ball del Contrapàs, que juntava l'esbart, la ciutadania i les autoritats, mentre que l'ambició cultural es demostrava amb el primer Concurs sardanístic internacional d'Andorra i el grandió castell de focs d'artifici.

L'esport també tenia el seu espai, amb partits de futbol i un festival de gimnàstica protagonitzat pel gimnasta d'elit Joaquim Blume, tot un referent de l'època que va morir en un accident d'aviació un any abans de participar en els Jocs Olímpics de Roma de 1960.

En relació amb l'estat de conservació, el cartellisme fou, i és, un art fràgil i volàtil perquè molta gent pensava que un cartell era només per anunciar un esdeveniment i després llençar-lo. Així doncs, el material del qual estaven fets els cartells d'aquella època de seguida es feia malbé, i s'humitejaven, s'arrugaven o generalment es llençaven directament.

Aquest cartell presenta diversos estrips a les marques on s'aprecia que ha estat doblegat, així com a la part central, per la mala manipulació, per la mala qualitat del paper i sobretot pel fet que no s'ha guardat correctament. D'igual manera, es poden veure també alguns petits despreniments de paper en els marges exteriors.

La restauració ajudarà a conservar un tros de la memòria popular col·lectiva i ens permetrà preservar i compartir una part de la història festiva d'Andorra la Vella.

3. Predel·la del retaule major de Sant Serni de Nagol

La peça que l'Àrea de Patrimoni Cultural proposa per restaurar és la predel·la del retaule major de Sant Serni de Nagol. Aquest retaule, que ocupava l'absis, va ser retirat de l'església durant el descobriment de les pintures murals, a finals dels anys setanta del segle XX. La predel·la és la part més interessant i de més valor artístic del retaule. Actualment es troba a la reserva del Patrimoni Cultural.

Es tracta d'una peça de fusta policromada i daurada, executada l'any 1619 pel mestre escultor Antoni Tremulles i pintada l'any següent pel pintor Miquel Orcau. Segons els estudis recentment elaborats per l'equip de recerca de la Universitat de Girona en el marc del Catàleg de l'art d'època moderna a Andorra, Tremulles és considerat el més rellevant i actiu dels escultors que treballaren al país durant la primera meitat del segle XVII. Aquest retaule és, a més, un dels pocs exemples andorrans de l'època de què es coneixen documentalment els autors, fet que incrementa el seu interès històric i patrimonial.

La predel·la es divideix en tres compartiments o cases, on veiem representades escenes pintades i alguns personatges tallats en alt relleu i daurats. En el central hi ha representat el Crist eccehomo, acompanyat a la dreta per la Verge i a l'esquerra per sant Joan Evangelista. A la banda del costat de l'Evangeli hi ha sant Andreu i santa Apol·lònia; i a la banda de l'epístola, sant Miquel arcàngel i sant Pere Màrtir.

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura, Joventut i Esports

Retaula de Sant Serni de Nagol (Fons APC. Autor desconegut)

La predel·la es troba en mal estat. Presenta brutícia, pèrdues de suport, de la capa de preparació, de la capa pictòrica i de la de daurat, aixecaments, desgast, esquerdes, atac de xilòfags, taques d'humitat i oxidació dels claus.

Els objectius principals de la intervenció són establir-la físicament i recuperar una correcta lectura visual. Les intervencions efectuades seran, principalment, les següents:

1. Neteja superficial
2. Fixació dels aixecaments i de les pèrdues (si cal) de preparació i policromia
3. Neteja de la capa de policromia
4. Tractament del suport
5. Eliminació de l'oxidació dels claus i tractament inhibidor
6. Aplicació d'un vernís de protecció
7. Retoc cromàtic